

ylına kadar bu unvanı korudu. 1303'te meydana gelen bir zelzele sonucu yıkılan İskenderiye'nin imarı ile görevlendirildi. Ertesi yıl nâib-i saltanat Sellâr tarafından görevinden alındı. 1308-1309 yıllarında Sultan el-Melikü'n-Nâsir Muhammed b. Kalavun ile emîrleri arasındaki bazı ihtilâfların halledilmesine çalışan heyetin faal bir elemanı oldu. el-Melikü'n-Nâsir Muhammed b. Kalavun'un üçüncü saltanatı sırasında tekrar eski vazifesi olan Dîvân-ı İnşâ reisliğine getirildi. Ayrıca nazarü'l-ahbâs ve dârü'l-adl nâibliklerinde bulundu. 1311 yılında nâib-i saltanat olduysa da bu görevi bir yıldan az sürdü. Ertesi yıl diğer bazı emîrlerle birlikte tevkif edilerek İskenderiye'de hapsedildi. Beş yıl kadar süren hapis hayatından sonra nâib-i saltanat Argun'un aracılığı ile tahliye edildi. 1323 yılında hacca gitti. 25 Ramazan 725'te (4 Eylül 1325) vefat etti.

Aynı zamanda değerli Hanefî fıkıhçılarından olan Baybars, Kahire'nin dışında Süveykatülizzî denilen yerde el-Medresetü'd-devâdâriyye adında bir Hanefî medresesi yaptırmıştır. Bilgili, faziletli ve vakarlı bir kimse olduğu, Sultan el-Melikü'n-Nâsir Muhammed b. Kalavun'un kendisine büyük hürmet gösterdiği rivayet edilmektedir.

Eserleri. 1. Zübdetü'l-fikre fî târihi'l-hicre. On bir ciltten meydana gelen (İbn Hacer, İbnü'l-İmâd, Sehâvî ve Kehhâle'ye göre yirmi beş cilt) bu büyük eser yıllara göre tertip edilmiş bir umumi tarihtir. İlk devirlere ait başlıca kaynağı İbnü'l-Esir'in *el-Kâmil fî't-târih*'idir. Müellif eserinde yaratılıştan 724'e (1324) kadar meydana gelen olayları anlatır. Özellikle kendi gözlemlerine dayanan son kısımlar, Bahriyye Memlükleri tarihinin orijinal kaynaklarındandır. Nitekim Aynî ve İbn Tağrıberdî eserlerinde *Zübdetü'l-fikre*'ye sık sık atıflar yapmışlar ve bu eseri kaynak olarak kullanmışlardır. Ancak bu önemli tarihin günümüzde yalnız birkaç cildinin varlığı bilinmektedir. Bunlardan IV. (131-252), V. (252-322), VI. (323-399) ve IX. ciltlerin (655-709) çeşitli Avrupa kütüphanelerinde yazmaları mevcuttur (bk. *İA*, II, 364). **2. et-Tuhfetü'l-mülûkiyye fî'd-devleti't-Türkiyye.** 647-711 (1249-1311) yılları arasında meydana gelen olayları ihtiva eden ve birinci elden kaynaklardan faydalanan hazırlanmış olan Bahriyye Memlükleri tarihidir. Müellif 710 (1310) yılında tamamladığı eserini Sultan Kalavun'a ithaf etmiştir. Daha sonra bazı ilâvelerde bulunduğu bu tarih, 711 (1311) yılında nâib-i saltanat tayin edilmesiyle sona

ermektedir. Daha sonra 721 (1321) yılına ait olayları da eserine ilâve etmek için bazı teşebbüslerde bulunmuşsa da bunlar sonuçsuz kalmıştır. Eser olayları bizzat yaşamış, Moğollar ve Haçlılar'la yapılan savaşlara katılmış bir görgü şahidinin kaleminden çıkmış olması dolayısıyla çok önemli bir vesika mahiyetindedir. Baybars bizzat şahit olmadığı olayları yazarken de çok itina göstermiş ve doğruluğunu tesbit edemediği hadiseleri eserine almamıştır. Müellif şahıslardan ziyade olaylarla ilgilenmiştir. Halbuki diğer Arap tarihçileri olayları genellikle şahısların üzerindeki tesirleri açısından ele alıp incelerler. Baybars bu eserinde, *Zübdetü'l-fikre*'de yer almayan olaylar hakkında ayrıntılı bilgi vermekte, kendi devrinde Mısır ve Suriye'de vuku bulan bütün olayları anlatmaktadır. Eserin 728'de (1327-28) Ahmed b. Muhammed el-Kindî tarafından Dimaşk'ta istisnah edilen yazma nüshası Viyana Millî Kütüphanesi'ndedir.

Sehâvî Baybars'ın *el-Le'tâ'if fî ahlâb-ri'l-ḥalâ'if* adlı bir eserinden, Süyûtî ve Bağdatlı İsmâil Paşa da bir Kur'an tefsirinden bahsederler. *Mevâ'izü'l-eberrâ* adlı kitabından ise sadece Brockelmann söz etmektedir.

BİBLİYOGRAFYA :

İbn Kesir, *el-Bidâye*, XIV, 62-65; İbn Hacer, *ed-Dürrerü'l-kâmine*, Kahire 1966, II, 43; İbn Tağrıberdî, *en-Nücümü'z-zâhire*, VIII, 4, 9, 20, 99, 100, 167, 172-173, 215, 233, 270-272; IX, 3-5, 11, 16-17, 30-34, 56, 263-264; Sehâvî, *el-İ'ân bi't-tevbiḥ*, s. 95, 150-154; Süyûtî, *Hüs-nü'l-muḥâdara*, I, 555; İbnü'l-İmâd, *Şezerât*, VI, 66-67; *Keşfü'z-zunûn*, II, 1951; Ziriklî, *el-A'âm*, II, 59-60; Kehhâle, *Mu'cemü'l-mu'elliḥin*, III, 85; *Hediyetü'l-ârifin*, I, 233; Brockelmann, *GAL*, II, 54-55; *Suppl.*, II, 43; *el-Kâmûsü'l-İslâmî*, I, 402-403; F. Rosenthal, *History of Muslim Historiography*, Leiden 1968, s. 75, 335, 418; Sarton, *Introduction*, III/1, s. 961-962; Abdel Hamid Saleh, "Un mot sur Baybars al-Manşûrî et son Œuvre, la Tuhfa", *Annales Islamologiques*, XX, Caire 1984, s. 55-60; D. S. Margoliouth, "Baybars", *IA*, II, 363-364; E. Ashtor, "Baybars al-Manşûrî", *El²* (Fr.), I, 1162.

ASRI ÇUBUKÇU

BAYBARS I

el-Melikü'z-Zâhir Rüknuddîn
es-Sâlihî el-Bundukdârî
(ö. 676/1277)

Mısır Bahriyye Memlükleri sultanı
(1260-1277).

620'de (1223) Kıpçak ülkesinde doğdu. Kıpçak kabilelerinden Borçoğlu veya Borlu kabilesine mensuptur. Esir olarak önce Sivas'a, daha sonra Halep'e ve Di-

maşk'a götürüldü. Orada bir kuyumcuya satıldıktan sonra Hama'da mahpus bulunan Emîr Alâeddin Aytekin el-Bundukdârî tarafından satın alındı ve onunla birlikte Kahire'ye gitti. Bu şehirde el-Melikü's-Sâlihî'nin teşkil ettiği Bahriyye Memlükleri'ne katıldı. Kısa zamanda kendini göstererek Bahriyye Memlükleri'nin önde gelen liderleri arasına girdi. el-Melikü's-Sâlihî'nin oğlu Turan Şah zamanında, Dimyat'ı ele geçirerek Mansûre'ye kadar ilerleyen Fransa Kralı IX. Louis'in yeniliği uğrayıp esir düşmesinde önemli rol oynadı (1250). Aynı zamanda Memlük gruplarına karşı olumsuz bir tutum içinde bulunan Turan Şah'a karşı suikast düzenleyenlerin elebaşlarından biri oldu. Ondan sonra tahta çıkan Aybek'in Bahriyye Memlükleri'nin önde gelen reislerinden Aktay'ı öldürtmesi üzerine arkadaşlarıyla birlikte Dimaşk ve Kerek Eyyübî meliklerinin yanına sığındı. Aybek'in yerine Mısır tahtına Kutuz geçince tekrar Kahire'ye döndü ve onun hizmetine girdi. Bu sırada Suriye'ye giren Moğollar'a karşı Kutuz'un sevkettiği orduda öncü kuvvetlerin kumandanlığını yaptı. Aynicâlût'ta Moğollar'ın hezimete uğramasında önemli rol oynadı (3 Eylül 1260). Burada gösterdiği başarılar sebebiyle Kutuz'dan Halep nâibliğine tayinini istediye de bu isteği kabul edilmedi. Gerek bu isteğini kabul etmemesi gerekse Bahriyye Memlükleri'nin reisi Aktay'ın öldürülmesi işine karışması dolayısıyla Kutuz'a karşı kin besleyen Baybars onun ortadan kaldırılması için bir suikast planı hazırladı. Sonunda avlanmak üzere karargâhtan uzaklaşan Kutuz'u arkadaşlarının yardımıyla öldürdü (23 Ekim 1260). Kutuz'un katli üzerine Sâlihî'ye de saltanat otağında toplanan Bahriyye Memlükleri'nin ileri gelenleri Baybars'ı sultan ilân ettiler. Baybars Kahire'ye girip Kal'atülcebel'e çıkarak el-Melikü'z-Zâhir unvanı ile 26 Ekim 1260'ta tahta geçti.

Baybars'ın tahta çıkışı ile Memlük tarihinde yeni bir dönem başladı. On yedi yıl kadar süren saltanatı sırasında Mısır ve Suriye'deki Memlük Devleti'nin gerçek mânada kurucusu oldu. Başa geçerek geçmez dışarıda Moğol ve Haçlı tehlikesine karşı koyarak nüfuzunu Nübe ve Arap yarımadasına yayacak bir siyaset takip etti. İçeride ise ayaklanmaları bastırarak emniyet ve asayiş sağladı. Ayrıca Mısır ve Suriye'de kendisinden sonra da uzun müddet devam edecek olan idarî düzenlemelerde bulundu. Baybars icraatını yapabilmek için İlhanlılar'a karşı Altın Orda Hanlığı, Suriye'deki Haçlı-

lar'a karşı da Bizanslılar'la anlaşmaktan çekinmemiş, ayrıca Mısır ve Suriye'deki Memlûk hâkimiyetini kuvvetlendirmek için Bağdat Abbâsî hilâfetini Mısır'da yeniden kurmuştur.

Aynicâlût yenilgisinden sonra İlhanlılar'ın 1265'te Fırat üzerindeki Birecik Kalesi'ne hücumları Baybars'ı bizzat sefere çıkmaya mecbur bıraktı. Onun bu hareketi üzerine İlhanlılar kuşatmayı kaldırarak geri çekildiler. Aynı yıl Hülâgû'nun ölümü üzerine İlhanlı tahtına geçen Abaka Haçlılar'la anlaşarak 1269'da Halep yakınlarındaki Sâcûr'a kadar ilerledi. Baybars buraya bir ordu sevkettiği gibi kendisi de Suriye üzerine yürüdü. Henüz Dimaşk'a ulaştığı bir sırada da İlhanlılar'ın bozguna uğrayarak geri çekildikleri haberini aldı. Ancak Abaka bu başarısızlıktan yılmadı. 1271'de Antep ve Hârim'e hücum etti; fakat Baybars'ın kuvvetleri İlhanlılar'ı Harran'da yendi ve müttefikleri olan Haçlılar'ı da bozguna uğrattı. Bunun üzerine Abaka barış istemek zorunda kaldı, buna rağmen bir taraftan da 1272'de askerî harekâtını sürdürdü. Birecik'i tekrar kuşattıysa da Baybars'ın geldiğini duyunca kuşatmayı kaldırdı. İlhanlı saldırıları üzerine Baybars sadece müdafaada kalmadı. Selçuklular'dan gelen istekler üzerine harekete geçerek Nisan 1277'de Elbistan'da İlhanlılar'ı ağır bir bozguna uğrattı.

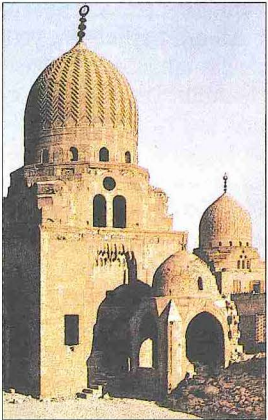
Baybars Moğollar karşısında gösterdiği başarıları Haçlılar karşısında da gösterdi. Daha başa geçer geçmez Haçlılar'a hücumu başladı. 1261'de VI. Bohemond'un İlhanlılar'la anlaşması üzerine Antakya'ya saldırdı, 1262'de de bu saldırısını tekrarladı. Baybars Haçlılar'a karşı topyekûn bir mücadeleye girişmek ve onları Ortadoğu'dan çıkarmak amacındaydı. Nitekim 1265 Şubatı başlarında hare-

kete geçerek Kaysâriye, Yafa, Aslis ve Arsuf şehirlerini ele geçirdi. 1266'da ise doğuda Akkâ üzerine hücum etti. Ancak buranın çok müstahkem olduğunu görünce Safed'e yöneldi, aynı yılın yazında Remle'yi aldı. Ayrıca Ermeni Kralı I. Hetum'un Moğollar'la iş birliği yapması büyük bir orduyu onun üzerine yolladı. 24 Ağustos 1266'da I. Hetum'un kuvvetlerine büyük bir darbe indirildi. Memlûk ordusu Adana, Misis, Tarsus, Sis gibi şehirleri yağmaladı. 1267'de Baybars Taberiye ve Akkâ bölgelerini vurdu. Nihayet 1268 Nisan ayı başlarında Antakya'ya hücum etti, kısa bir kuşatmadan sonra şehri zaptetti. Bu fetih Haçlılar'ın doğuda kurdukları ikinci prensliğin ortadan kaldırılması demektir. Baybars daha sonra 1271'de Tarablus prensliğine saldırarak birçok şehri ve kaleyi ele geçirdi. Ancak 1270'te Kıbrıs'ı fethetmek için gönderdiği donanmanın fırtınaya yakalanarak birçok geminin kaybolması, bu seferin başarısızlıkla sonuçlanmasına yol açtı. Baybars ayrıca Suriye'de Bâtınîler'in direnişlerini kırıp onları kendine bağladı. Onun bu başarıları üzerine 1271'de, ileride İngiltere tahtına geçecek olan Prens Edward kumandasında küçük bir Haçlı kuvveti Akkâ'ya geldi. Bunlar Suriye'deki Haçlılar'a pek yardımda bulunamadılarsa da Baybars ile Haçlılar arasında on yıllık bir barışı sağladılar. 1275'te tekrar Anadolu seferine çıkan Baybars Adana, Sis, Tarsus ve Ayas'ı yağmaladı.

Baybars Moğollar'ı bozguna uğrattıktan sonra Antakya üzerinden Dimaşk'a döndüğü bir sırada ansızın hastalandı, on dört gün sonra da 20 Haziran 1277'de vefat etti ve Şam'da yaptırılan türbesine defnedildi. Devlet idaresine getirdiği yenilikler ve kurduğu müesseselerle Memlûk Devleti'nin gerçek kurucusu sayılan Baybars, haleflerinin gelecekte takip edecekleri siyasetin ana hatlarını çizmiş, halk hikâyelerine konu teşkil edecek kadar büyük şöhret kazanmıştır. Samimi bir müslüman olan Baybars aynı zamanda Cengiz yasasını ve töresini de uygular. Düzenli ve çalışkan bir devlet adamı olarak ülkenin idaresini sıkı kontrolü altında tutar, adalet, hak ve hukuka büyük önem verirdi. Dört büyük Sünnî mezhep mensuplarının işlerini görmek için her mezhebe ait ayrı ayrı kadıların başına kâdilkudâtı tayini-

ni ilk önce o gerçekleştirmiştir. Devlete merkeziyetçi bir yapı kazandırmaya çalıştığı gibi bütün ülkeyi düzenli bir yol şebekesiyle Kahire'ye bağladı. Mükemmel bir posta teşkilâtı kurdu, ordusunu yeni silâhlarla donattıktan başka İskenderiye, Kahire, Dimyat tersanelerini genişletti. "Hâdimü'l-Haremeyn" sıfatını kullanan ve önceleri taşıdığı "Rûkneddin" unvanını, hristiyan ve müşrik Moğollar'a karşı kazandığı zaferler dolayısıyla "Seyfeddin" şeklinde değiştiren Baybars'ın, ayrıca Suriye'nin çeşitli yerlerine Türkmenler'i yerleştirdiği, Türk Memlûkleri çoğalttığı, Türk-Moğol geleneklerine değer verdiği, Berke Han'ın kızı ile evlendiği ve veliaht olarak ilân ettiği oğluna Türk adı verdiğine göre millî şuura sahip olduğu anlaşılmaktadır. Baybars bir asker ve kumandan olarak Ortaçağ İslâm-Türk tarihinin büyük simalarındandır. Kaynaklarda uzun boylu, esmer tenli, mavi gözlü olarak tarif edilmektedir. Ayrıca çevgân oyununa çok düşkün olduğu, birçok hayır eseri meydana getirdiği de belirtilmektedir. Üçü erkek on çocuğu olmuştur.

Baybars'ın hayatı hakkında en önemli kaynaklar, onunla ilgili olarak yazılan üç hususi tarihtir. Bunlar İbn Abdüzzâhir'in *er-Ravzü'z-zâhir fî sîretî'l-Meliki'z-Zâhir*, İbn Şeddâd'ın *Sîretü'l-Meliki'z-Zâhir Baybars* ve Şâfi' b. Ali'nin *Hüsnü'l-menâkıbi's-surriyyeti'l-müntez'e a mine's-sîreti'z-Zâhiriyye* adlı eserleridir. İbn Abdüzzâhir'in eserinin British Museum'daki eksik bir nüshası (Add., 23, 331) Fâtıma Sâdık tarafından İngilizce tercümesiyle birlikte neşredilmiştir (*Baybars I of Egypt*, Dacca 1956), Abdülazîz el-Huveytîr daha sonra bu nüsha ile Süleymaniye Kütüphanesi nüshasını (Fâtih, nr. 4367) esas alarak eserin tenkitli neşrini yapmıştır (Riyad 1396/1976). İbn Şeddâd'ın eserinin ikinci kısmını (Edirne Selimiye Ktp., nr. 1507) Şerefettin Yaltkaya Türkçe'ye tercüme etmiş (*Baybars Tarihi*, İstanbul 1941), Edirne Selimiye Kütüphanesi'nde (nr. 2306) bulunan nüshanın "Târîhu'l-Meliki'z-Zâhir" başlığını taşıyan kısmı da Ahmed Hutayt tarafından neşredilmiştir (*Die Geschichte des Sultan Baibars*, Wiesbaden 1983). Eserin III. kısmı Süleymaniye (Fâtih, nr. 4392), V. kısmı da Topkapı Sarayı Müzesi (Revan Köşkü, nr. 1607) kütüphanelerinde bulunmaktadır (bk. Şeşen, I, 120). Şâfi' b. Ali'nin eserini neşreden Abdülazîz el-Hu-

I. Baybars'ın
türbesi -
Kahire /
Mısır

veytir (Riyad 1976), *Baibars The First* (London 1978) adıyla başka bir eser de kaleme almıştır.

BİBLİYOGRAFYA:

İbn Abdüzzâhir, *er-Rauzü'z-zâhir fî streti'l-Melikiz-Zâhir* (nşr. Abdülaziz el-Huveytir), Riyad 1396/1976, s. 9-13, 29-39, ayrıca bk. İndeks; Ebû'l-Fidâ, *el-Muhtaşar fî ahbârî'l-beşer*, İstanbul 1286, III, 208 vd.; Makrîzî, *Kitâbü's-Sûlûk*, I, 435-639; İbn Tağrıberdî, *en-Nücmü'z-zâhire*, VII, 101 vd., 175-258; G. Wiet, *L'Egypte Arabe*, Paris 1926, s. 431 vd.; a.mlf., "Baybars I", *EI*² (İng.), I, 1124-1126; Saïd Abdülfettâh Aşûr, *ez-Zâhir Bâybârs*, Kahire 1963; a.mlf., *el-Hareketü's-saltbiyye*, Kahire 1986, II, 1084-1085, 1092, 1130-1131; Ramazan Şeşen, *Nevâdirü'l-mahtûâtü'l-'Arabiyye*, Beyrut 1975, I, 120; Abdul-Aziz Khawaiter, *Baibars The First: His Endeavours and Achievements*, London 1978; Robert Irwin, *The Middle East in the Middle Ages, the Early Mamluk Sultanate 1250-1382*, Kent 1986, s. 37-61; Runciman, *Haçlı Seferleri Tarihi*, III, 264-296; Kâzım Yaşar Kopraran, "Mısır Memlûkleri (1250-1517) Mısır'da Memlûk Devleti'nin Kuruluşu", *Doğuştan Günümüze Büyük İslâm Tarihi*, İstanbul 1987, VI, 455-466; Abdülkâdir el-Mağribî, "el-Melikü'z-Zâhir Bâybârs", *MMLADm*, XII/3-4 (1946), s. 137-140; XII/5-6, s. 227-235; XII/7-8, s. 329-337; M. L. Bates, "The Coinage of the Mamlûk Sultan Baybars I: Additions and corrections", *American Numismatic Society Museum Notes*, sy. 22 (1977), s. 161-181; M. R. Broome, "The Silver Coins of Baybars I. Without mint name", a.e., sy. 24 (1979), s. 219-223; Jonathan M. Bloom, "The Mosque of Baybars al-Bunduqdârî in Cairo", *Alsl*, XVIII (1982), s. 45-78; M. Fuad Köprülü, "Baybars I", *İA*, II, 357-363.

KÂZIM YAŞAR KOPRARAMAN

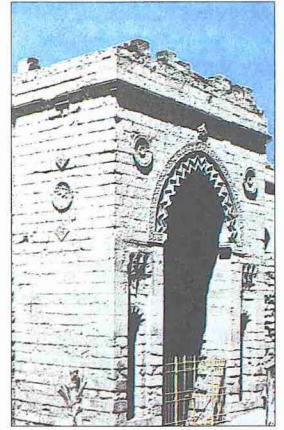
BAYBARS I CAMİİ

**Bahriyye Memlûkleri'nden Sultan
I. Baybars el-Bunduqdârî tarafından
Kahire'de yaptırılan cami.**

Memlûk sultanlarının Kahire'de yaptırdığı camiler arasında günümüze ulaşanların en eskisi olan Baybars Camii, aynı zamanda bânisinin pek çok hayır eseri arasında en büyük ve sanat tarihi bakımından en değerli olanlarından biridir. Surlarla çevrili eski şehrin dışında Hüseyiye adıyla anılan semtte, Baybars'ın gezinti yapmak ve çevgân oynamak için kullandığı Karakuş Meydanı'ndaki bu cami kitabesinden anlaşıldığına göre 665'te (1267) yapılmaya başlanmış, kaynakların belirttiğine göre 667 (1269) yılında tamamlanmıştır. İnşaat devam ederken 1268 yılında Şam seferine çıkan Baybars, Yafa şehrini Haçlılar'dan alınca kalesini yıkmış ve buradan elde edilen kereste ve mermerleri Kahire'ye göndererek zaferine bir işa-

ret olmak üzere caminin maksûre, mihrap ve kubbesinin inşaatında bu malzemenin kullanılmasını emretmiştir.

Kenarı 100 m. uzunluğunda kare şeklinde bir yapı olan caminin etrafı 10,96 m. yüksekliğinde kesme taştan surla çevrilidir. Üzerinde yüksekliği 1,30 m. kadar olan ve bugün sadece kible cephesinde örnekleri bulunan süslü mazgalları vardır. Cami bağımsız bir yapı olup dört köşesinde dört kule bulunmaktadır. Bunlardan kible duvarının iki köşesindekiler kare, diğer ikisi ise dikdörtgen şeklindedir. Caminin kuzeydoğu ve güneybatı duvarları dıştan sekizer payanda ile desteklenmiştir. Dış duvarlarında alçı şebekeler ve basamaklı mazgalları bulunan sivri kemerli pencereler mevcuttur. Mihrabın karşısında kuzeybatı duvarının ortasında yer alan cümle kapısı dışa doğru taşan 11,83 m. genişliğinde bir küp biçiminde olup omurga kemerli nişler ve baklava dilimli şekillerle süslenmiştir. Kapı açıklığının iki yanında bugün kaybolmuş olan iki mermer sütun bulunmaktaydı. Bu sütunların sağ ve solunda mukarnaslarla süslü dikdörtgen nişler, bunların üst kısmında kapı kemerinin iki tarafında ise mukarnaslarla süslenmiş üçgen biçiminde kemerli iki niş yer almakta, en üstte bulunan yıldız şeklindeki geçme rozetler içinde "Allah" lafzı ile cephe tezyinatı tamamlanmaktadır. Kapının açıldığı giriş koridoru ise Bâbülfütûh'ta olduğu gibi pendentifler üzerine oturan basık bir kubbeyle örtülmüştür. Bu kapının üzerinde vaktiyle dikdörtgen gövdeli bir minarenin bulunduğu bilinmektedir. Caminin kuzeydoğu ve güneybatı duvarları üzerinde yine dışarı taşıma yaparak

I. Baybars
Camii'nin
cümle
kapısı

inşa edilen ve caminin iç avlusuna açılan iki küçük kapısı daha vardır. Bunların koridorları çapraz kemerlidir. Yan giriş kemerleri biri zikzak, diğeri deniz kabukları biçiminde yapılmıştır. Cami, etrafında revakların bulunduğu takriben kare şeklinde üzeri açık bir sahn ile, kible tarafında altı sıra sütuna oturan kemerlerin taşıdığı ortası kubbeli, iki yanları ise düz ahşap tavanlarla örtülü ibadet mekânından meydana gelmektedir. Mihrabın önündeki ana ibadet mekânı dokuz bölmeli, üçe üç kemer genişliğinde bir açıklık oluşturan bir maksûre ile ayırt edilmiş ve üzeri Baybars'ın emriyle İmam Şâfiî Türbesi'nde olduğu gibi büyük ahşap bir kubbe ile kapatılmışsa da bunun uzun zaman önce yıkılmış olduğu bilinmektedir. Kökü İran'daki Selçuklu mimarisine kadar uzanan mihrap üzerinde dokuz bölmeli kubbe inşası daha sonra Anadolu camilerinde tekrarlanmış ve muhtemelen oradan da Mısır'a geçmiştir. Ana giriş kapısı tarafındaki revaklar iki sıra sütuna, yan taraflarda ise üçer sıra

I. Baybars Camii ve planı - Kahire / Mısır

